A°. 1827. N°. 129.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 30 October.

FRANKFORT, den 25. October.

Door buitengewone gelegenheid heeft men berigten uit Konstantinopel tot den 2. dezer. Dezelve melden het volgende: — » De Porte schijnt het vertrouwen op zich zelve te verliezen, en minder onbuigzaam in haar gedrag te worden. Ofschoon zij het er op toelegt om geene vrees te toonen, is het toch opmerkelijk, dat, terwijl zij de gunstigste tijdingen uit Morea beweert te hebben, en bij hare officiele mededeelingen verklaart niets over de Grieksche zaak te willen hooren spreken, de eerste tolk van de Porte evenwel bijna dagelijks met de tolken van Engeland en Frankrijk bijeenkomt, en de laatste vóór eenige dagen nog een gesprek met den reis-effendi hadden, ofschoon deze ongesteld is. Hoe ongaarne de Porte eene overeenkomst mogt willen aangaan, zou echter de aanblik der geduchte armee in Bessarabie haar welligt daartoe kunnen bewegen, en het schijnt niet onmogelijk, dat de voorstellingen van de heeren *Stratford Canning* en *Guilleminot* eindelijk nog ingang vinden. Intusschen blijft de Porte steeds ijverig in het maken van toebereidselen tot verdediging, inzonderheid tegen de Russische grenzen; zoodat, als men niet veel reden had om aan zoodanig oogmerk te twijfelen, men gelooven zou, dat de Porte oorlog zocht. — In Bessarabie zijn, volgens geloofwaardige berigten, maatregelen genomen, om op het eerste bevel de vorstendommen te kunnen bezetten en het oorlogstooneel aan den Donau te verplaatsen.

— Volgens berigten uit Bucharest van den 11. dezer, hebben de hospodars van Moldavie en Wallachije uit Konstantinopel bevel ontvangen, om aan de Porte onverwijld eene buitengewone oorlogsbelasting in geld, granen, slagtvee, paarden en leder op te brengen. Men is daarover niet weinig verslagen, en weet niet hoe men zich onder de tegenwoordige omstandigheden houden moet, daar in de nabijheid der beide vorstendommen eene aanzienlijke Russische magt staat, welke de gereede voldoening aan de orders van den Grooten Heer wel eens kwalijk zou kunnen nemen, of naderhand gelijke eischen zou kunnen doen. Ook zijn de vorderingen van de Porte zoo overdreven, dat daaraan met den besten wil niet voldaan kan worden. Elk vorstendom zou 20,000 last granen, een millioen piasters, 10,000 stuks hoornvee, 30,000 stuks schapen, 6000 paarden, en verscheidene duizenden centenaars leder, binnen vijf weken, naar de vestingen van den Donau moeten leveren. In de laatste tijden hebben de ingezetenen van Moldavie en Wallachije veel geleden; de bojaren, die meest het land verlaten hadden, en door hunne verhuizing groote sommen verloren hebben, hebben na hunne terugkomst getracht dit verlies op kosten der onderdanen te herstellen, en zij zullen er thans wel niet ligt toe komen, om de voorgeschrevene belasting uit eigen middelen te voldoen.

— Uit Odessa wordt den 23. September gemeld: — « De vloot van Sebastopol kruist in de Zwarte Zee. Twee daartoe behoorende kleinere oorlogschepen zijn den 15. September naar Konstantinopel afgezeild, om ter beschikking van den Russischen gezant aldaar gesteld te worden. De officieren hebben zich, eenige dagen vóór hun vertrek, burgerkleederen aangeschaft.

Van den 27. October.

Heden, heeft men berigten uit Konstantinopel tot den 4. dezer. De Porte heeft berigt ontvangen, dat de Egyptische vloot bij Navarino streng geblokeerd wordt. Zij vreest, dat de *Ibrahim*-pacha zonder haar eene overeenkomst met de bevelhebbers der Engelsche, Fransche en Russische vloten zal sluiten en heeft eenen gevolmagtigden naar hem afgezonden. De blokade van Navarino, de verschijning van twee Russische oorlogsvaartuigen bij Konstantinopel, vooral echter de bewegingen van de Russische armee in Bessarabie schijnen de Porte onrustig te maken. Zij behandelt den Russischen gezant met de uiterste beleefdheid en slaat veel acht op de onderhandelingen, welke hij ten behoeve van de vrije scheepvaart der Spaansche en Napolitaansche vlaggen in de Zwarte Zee ondersteunt.

— Volgens berigten uit Jassij, zijn er van de Russische armee 8000 man naar Ismail gezonden. Ook te Skulenij komen dagelijks troepen aan.

LISSABON, den 10. October.

De Courant van heden bevat de volgende officiele artikelen:

Met het vaartuig de *Camoens*, hetwelk den 8. dezer in de haven van Lissabon is binnen geloopen, heeft Hare Hoogheid de infante regentes eenen brief ontvangen van haren doorluchtigen broeder en heer don *Pedro IV.*, waarbij Z. M. aan Hare Hoogheid overzendt een afschrift van het decreet, bij hetwelk hij heeft goedgevonden, den doorluchtigen infant don *Miguel* te benoemen tot zijnen stedehouder in het regentschap dezer koningrijken; welk decreet is van den volgenden inhoud:

DECREET.

Om vele gewigtige redenen, die mijne koninklijke aandacht hebben tot zich getrokken, overwegende, dat de veiligheid van den staat is, en altijd moet zijn, de eerste wet van elken souverein, die het geluk van zijne onderdanen behartigt, en in mijne koninklijke overweging nemende, de kunde, de werkzaamheid en de vastheid van karakter van mijnen welbeminden en geachten broeder, den infant don *Miguel*; heb ik goedgevonden hem te benoemen tot mijnen stedehouder, hem alle die magt verleenende, welke mij als Koning van Portugal en de Algarven toekomt, en die bij het constitutionele charter is bepaald, ten einde hij deze koningrijken regere en bestiere volgens het gemelde charter.

Gegeven in het paleis te Rio de Janeiro, den 3. Julij 1827.

Door den Koning eigenhandig onderteekend.

Ministerie van Buitenlandsche Zaken.

« De Portugesche gezant te Londen meldt, bij eenen brief van den 26. September ll., dat hij, met een Oostenrijkschen koerier, dienzelfden dag in laatstgemelde stad aangekomen, eenen brief heeft ontvangen van *Carlos Mathias Pereira*, gedagteekend van den 15. dier maand, waarbij wordt berigt, dat hij eenige dagen te voren te Weenen was aangekomen, en dat hij, na aan Z. H. den doorluchtigen infant don *Miguel* brieven te hebben overhandigd van zijnen doorluchtigen broeder en heer don *Pedro IV.*, op eene daartoe van denzelven ontvangene uitnoodiging, zich had begeven naar den Prins *van Metternich* te Koeningswarth.

Hij voegt er bij, dat op dat tijdstip nog niets bepaalds te Weenen was vastgesteld, nopens den tijd van het vertrek van Z. H., maar dat het waarschijnlijk was, dat dit vertrek weldra zoude plaats hebben, en dat Z. H. zich over Frankrijk en Engeland naar Portugal zou begeven. Men meende, dat, zoodra de Prins *van Metternich* naar Weenen zou zijn teruggekeerd, hetwelk denkelijk den 23. September zou zijn, en den Keizer zijnen heer, alsmede den doorluchtigen infant don *Miguel* zou hebben gesproken, zou worden bepaald wat Z. H. te doen stond: hij hoopte daaromtrent den 10. der loopende maand te Londen berigt te zullen hebben ontvangen. »

MADRID, den 13. October.

De door den Koning afgezondene renbode, die gisteren morgen ten zes ure op het Escuriaal en ten elf ure hier is aangekomen, bragt ook aan den infant don *Francisco* het bevel des Konings, om H. M. de Koningin te vergezellen op hare reis, die zij naar Saragossa zal ondernemen, en waarop zij den 24. dezer zal op reis gaan. De Prins zal, na den den Koning te hebben gesproken, naar Madrid terugkeeren, alwaar alsdan reeds alle overige leden der koninklijke familie zullen zijn teruggekomen.

Het schijnt dat de heer *de Villamil*, kolonel der koninklijke vrijwilligers van Madrid, in ballingschap zal worden gezonden, even zoo als dit zijn voormaligen ambtgenoot, den heer *Seca*, kolonel der artillerie van dat zelfde korps, is te beurt gevallen.

Een reiziger, eergisteren te Madrid aangekomen, is eenige uren aan gene zijde van Vittoria aangehouden, door eene bende van 60 opstandelingen, onder de bevelen van eenen kapitein; zij hebben hem alleen naar zijne reispas gevraagd, en, na dezelve te hebben ingezien en teruggegeven, hem zijne reis laten vervolgen.

BARCELONA, den 15. October.

Eergisteren heeft er een gevecht plaats gehad in het gebergte naar den kant van Olot; verscheiden opstandelingen zijn er gesneuveld; men heeft 12 of 13 gevangenen gemaakt, die naar Gironna zijn gevoerd.

Zaturdag is *el Carajol* naar Calaf getrokken; hij heeft acht der voornaamste en rijkste inwoners voor zich laten brengen, en hen vier uren tijd gegeven om zich tot den dood voor te bereiden, indien voor dien tijd niet eene zware contributie van eenige duizende douros betaald was.

PARYS, den 25. October.

Uit Perignan, wordt den 18. October het volgende gemeld:

« Gisteren morgen, te zeven ure, is de graaf *d'Espagne* met zijne gansche divisie uit Girona naar St. Columba vertrokken. De generaal *Manso*, is te Vich. Vier duizend muitelingen bezetten Besalu; een gelijk getal bevindt zich te Olot; deze troepen staan onder bevel van *Abres* (een slagter uit Casa-Selva). *Bosoms* (*Jep dels Estanys*) heeft zijn hoofdkwartier te Campredon, en zijne afdeeling strekt zich tot Rippol uit. Hij heeft twaalf gijzelaars bij zich, onder welk getal zich de generaal *Romagosa* bevindt. Wij wachten met ongeduld op berigten aangaande den togt van den graaf *d'Espagne*; want, naar de rigting, welke hij genomen heeft, te oordeelen, gaat hij niet regelregt op den vijand af. »

GEND, den 27. October.

Er is van hooger hand last gegeven om den heer *Huart*, kapellaan van St. Brice, te Doornik, bij de regtbank te vervolgen, omdat hij in eene processie eenen militair de schako afgeligt heeft. Den 24. dezer is die geestelijke voor den regter van instructie verschenen en daarop naar de gevangenis gebragt.

AMSTERDAM, den 26. October.

Als een nieuw bewijs, dat het waakzaam oog onzes geëerbiedigden Konings niets ontgaat, en Hoogstdezelve onvermoeid werkzaam is in het

bevorderen van algemeen nut, mogen wij de dringende en strenge aanschrijving aan onze stedelijke regering beschouwen, waarin Z. M. [illegible] zelfs ontevredenheid te kennen geeft over de nalatigheid in het daarstellen van een geregeld *Clinisch* onderwijs ter dezer stede. Volgens genoemde aanschrijving moeten er, zoo spoedig mogelijk, kwekelingen in de genees-, heel- en verloskunde worden voorgedragen, ten einde gezegd onderwijs, met Februarij eerstkomende, eenen aanvang neme. Wij verheugen ons in dezen wijzen en heilzamen maatregel, daar de beide gasthuizen alhier de geschiktste gelegenheid aanbieden, om de leerlingen, in genoemde vakken, *aan het ziekbed*, gedurende twee jaren, meer kundigheden te doen verkrijgen, door een proefondervindelijk onderrigt, dan zij door het bijwonen van een vijfjarig theoretisch onderwijs kunnen magtig worden.

ARNHEM, den 29. October.

In eene op eergisteren gehouden buitengewone vergadering van de afdeeling der maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen*, binnen deze stad gevestigd, ontvingen ieder der heeren *S. P. Schellema*, med. doctor, *Pieter Johannes Jensen*, officier van gezondheid der eerste klasse, bij de 13. afdeeling nationale infanterie, *Hendrik Schillham*, apotheker der derde klasse bij het garnizoen te dezer stede en *A. Meinsma*, apotheker, allen alhier woonachtig, uit naam van gemelde maatschappij eene *zilveren medaille* en een *vereerend getuigschrift*, ter erkenning van de even zoo moedige als belangelooze diensten, die zij, bij de onlangs in ons vaderland plaats gehad hebbende heerschende ziekte, zelfs met gevaar van hun eigen leven, aan hunne lijdende natuurgenooten bewezen hebben.

Mengelwerk.

BULLE VAN DEN PAUS, BETREKKELYK HET CONCORDAAT.

« De Bulle, den 16. der Kalender van September 1827, te Rome afgevaardigd, en bevattende de bekrachtiging der Overeenkomst tusschen Ons en den Pauselijken Stoel, den 18. Junij 1827 aangegaan, zal worden afgekondigd, zonder echter goed te keuren de clausen, formulieren of uitdrukkingen, in die Bulle voorkomende, en die strijdig zijn, of zouden kunnen wezen met 's Lands Wetten.» — Zoo luidt artikel 1 van 's Konings besluit van 2. October 1827.

Het is zeer natuurlijk, dat bij menigeen de vraag is opgerezen, welke de clausen, formulieren en uitdrukkingen mogen zijn, die niet goedgekeurd kunnen worden. Ook bij ons is dit het geval geweest, en wij hebben getracht ons die vraag te beantwoorden, door eene naauwkeurige vergelijking van die Bulle met [illegible] in betrekking staat.

Bij den [illegible] bemoeijing bespeurden wij ras, dat de Paus, bij het opstellen van zijne Bulle, het Concordaat van 1801, hetwelk bij de overeenkomst van 18 Junij ll. algemeen verbindend is verklaard, had voor zich gehad; wij namen derhalve dit Concordaat ook in handen, vergeleken het met de Bulle, bragten ons voor den geest wat bij ons voor wettelijk te houden is, en bevonden, dat de Bulle inderdaad aan menigvuldige bedenkingen onderhevig is. Wat wij opmerkten, zullen wij hierna bij ieder artikel van het Concordaat opgeven.

Art. 1. De Katholijke Apostolische Roomsche godsdienst zal vrijelijk in Frankrijk (Nederland) uitgeoefend worden. Deszelfs eeredienst zal in 't openbaar geschieden, mits zich schikkende naar de reglementen van politie, welken het gouvernement noodzakelijk zal oordeelen voor de openbare rust.

Van dit artikel heeft de Paus in de Bulle niets gezegd. Het geheele artikel is ook overtollig, vermits alles, wat er in voorkomt, bij onze grondwet is bepaald. En het is den Paus zeker wel berigt, niet alleen hoe de Roomsch Katholijke godsdienst, bij ons overal geheel vrij uitgeoefend wordt, maar hoe aan dezelve ook, onder den Protestantschen Vorst, die ons regeert, ook in het noordelijk gedeelte des rijks, voordeelen zijn te beurt gevallen, die zij onder geen der beide *Katholijke* Vorsten, die daar vroeger regeerden, ooit mogt genieten. Immers zijn er onder de tegenwoordige regering van jaar tot jaar duizende guldens uit 's Lands kas tot opbouw of vernieuwing van kerken gegeven, en menigvuldige toelagen aan priesters, die vroeger niets van den Lande genoten; en menige Roomsch Katholijke gemeente, welke voorheen in een slecht en vervallen gebouw vergaderen moest, of met moeite aan haren pastoor een redelijk bestaan verschafte, ziet dit ten gunstigste veranderd: een fraai gebouw staat daar ter uitoefening van hare openbare eeredienst, en de pastoor ontvangt geregeld eene min of meer aanzienlijke jaarwedde uit 's Lands kas, waardoor zijn bestaan beter verzekerd en minder bezwarend voor de gemeente is.

Art. 2. Door den heiligen stoel zal, gemeenschappelijk met het gouvernement, eene nieuwe omschrijving gemaakt worden van de Fransche (Nederlandsche) bisdommen.

De Paus deelt in de Bulle de gewestelijke omschrijving der Bisdommen mede, zoo als die met overeenstemming van den Koning is vastgesteld. Hierop laat de Paus volgen: « Al het overige wat betrekkelijk is tot « eene meer naauwkeurige omschrijving der Bisdommen, of tot eene « meer volmaakte organisatie der Bisschoppelijke Stoelen, of der Kapittels, in het koningrijk der Nederlanden, zal meer bepaald, door nadere Apostolische brieven, welke Wij binnen kort zullen afvaardigen, « worden vastgesteld.» De Paus zegt niet, dat deze nadere omschrijving, volgens het Concordaat, gemeenschappelijk met het Nederlandsche gouvernement zal worden gemaakt. Hier zal men dus eene eerste clause van de Bulle hebben, welke niet goedgekeurd is. Het laat zich toch met 's Lands Wetten niet rijmen, dat de Paus, zonder toestemming van het gouvernement, eenige omschrijvingen of verdeelingen van het Rijk zou gaan maken, waaraan zich onderdanen van hetzelve zouden moeten houden.

Artikel 5, [illegible] van het Concordaat van 1801 moet men onder de tegenwoordige regering overslaan en artikel 3 der overeenkomst van 18 Junij ll. daarvoor in de plaats stellen. Hetzelve is van den volgenden inhoud:

Art. 3. Ten aanzien van het geval, voorzien bij het 17 artikel der overeenkomst, in den jare 1801 aangegaan, wordt het volgende bepaald:

Zoo dikwerf de aartsbisschoppelijke of een bisschoppelijke stoel zal open komen, zullen de kapittels dier kerken, binnen den tijd van eene maand, te rekenen van den dag der vacature af, ter kennisse van Z. M. den Koning brengen, de namen der kandidaten, tot de Nederlandsche geestelijkheid behoorende, welke zij waardig en bekwaam zullen oordeelen de aartsbisschoppelijke of bisschoppelijke kerk te besturen, en welke zij zullen weten, met zoodanige vroomheid, kunde en beleid begaafd te zijn, als bij de wetten der kerk in de bisschoppen vereischt wordt.

Indien echter bij toeval eenige der kandidaten aan Z. M. den Koning minder aangenaam mogten zijn, zullen de kapittels hen van de lijst schrappen, zoo nogtans, dat er een voldoend getal kandidaten zal overblijven, waaruit een nieuwe aartsbisschop of bisschop zal gekozen worden.

De kapittels zullen alsdan tot de kanonieke keus van den aartsbisschop of bisschop, uit een der overgebleven kandidaten, volgens de gewone kanonieke voorschriften overgaan, en het authentieke procesverbaal der keuze binnen een maand aan den Paus doen toekomen.

De Paus zal het proces informatief over de gesteldheid der kerk en over de hoedanigheden van hem, die tot de aartsbisschoppelijke of bisschoppelijke kerk, zal worden verheven, doen opmaken, overeenkomstig de voorschriften van Urbanus VIII. (zaliger gedachtenis), en hetzelve aangenomen zijnde, zal de Paus, wanneer hij in hem, welke benoemd zal worden, die hoedanigheden erkent, die bij de kanons vereischt worden, hem zoo spoedig, als zulks zal kunnen plaats grijpen, overeenkomstig de vastgestelde regelen door apostolische brieven bevestigen.

Wanneer echter de keus niet kanoniek genoeg mogt zijn geschied, of indien het mogt blijken, dat hij, die benoemd zou worden, voorzegde hoedanigheden niet bezit, zal de Paus door eene bijzondere gunst toelaten, dat het kapittel tot eene nieuwe keus op bovengemelde kanonieke wijze overga.

Men weet uit [illegible] den minister van binnenlandsche zaken, van den 5 October ll., dat bij eene bijzondere overeenkomst is bepaald, dat de Koning meer invloed op de benoeming der bisschoppen zal hebben, dan bij dit artikel is gezegd. De Paus zal, bij eene bijzondere breve, de kapittels last geven om aan Z. M. te vragen wie Hoogstdezelve voor den openstaanden stoel wenscht voorgedragen te zien.

« Voor deze eerste reis echter » zegt de Paus in zijne Bulle « behouden « wij ons voor, de kerken in het Rijk der Nederlanden van Herders « te voorzien, gelijk zulks, ten aanzien der kerk van Mechelen, door « onzen voorganger Pius VII. (zaliger gedachtenis), heeft plaats gegrepen.» Dit is een bijvoegsel op de overeenkomst, van de Pauselijke zijde. Het blijkt niet, dat het gouvernement daarin heeft toegestemd. Men zal hier dus eene tweede clause van de Bulle hebben, welke niet is goedgekeurd. Het benoemen ven Bisschoppen onmiddelijk door den Paus, zonder tusschenkomst van het gouvernement, strijdt met de overeenkomst, welke door de Koninklijke bekrachtiging eene lands wet is geworden.

Op de gemelde clause laat de Paus onmiddelijk deze volgen: « Op de« zelfde wijze behouden wij en onze opvolgers voor, om, wanneer het « door de uitgestrektheid der Bisdommen, mogt gebeuren, dat de Bis« schoppen van het stift de hulp mogten noodig hebben van personen « die zelf het bisschoppelijke karakter daartoe zouden moeten bezitten, « aan zoodanige Bisschoppen der stiften, naarmate Wij zulks noodzakelijk « zullen oordeelen, Coadjutoren of Hulp-Bisschoppen toe te voegen, die « als Suffraganten hen in het vervullen der Bisschoppelijke Bedieningen ten dienste zullen staan, en aan welke Coadjutoren of Hulp-Bisschoppen, Z. M. de Koning, in dat geval, eene bezoldiging, overeenkomstig hunnen staat, zal toeleggen.» Weder een Pauselijk bijvoegsel op de geslotene overeenkomst. Van eene toestemming des gouvernements is geen blijk voorhanden. De Paus spreekt alleen en zegt op eenen gebiedenden toon: Ik en mijne opvolgers zullen Hulp-Bisschoppen benoemen als het mij goeddunkt, en gij tegenwoordige of toekomstige Koning der Nederlanden *zult* hen, naar hunnen staat, dat is ruim, bezoldigen. Terwijl de Paus hier dus eigendunkelijke beschikkingen over ons land maakt, deelt hij orders uit voor onze Koningen. Wat kan strijdiger met 's lands wetten wezen? Wie twijfelt er aan of de opgegevene clause en de uitdrukkingen in dezelve behooren tot degene die afgekeurd zijn?

Art. 6. Alvorens in hunne functie te treden, zullen de bisschoppen directelijk, in handen van den eersten konsul, den eed van getrouwheid afleggen, die voor de verandering der regeringsvorm in gebruik was, en de navolgende bewoording bevat:

« Ik zweer en beloof aan God, op de heilige Evangelien, gehoorzaamheid en getrouwheid te betoonen aan het gouvernement, door « de constitutie der Fransche republiek vastgesteld. Ik beloof insgelijks, geenerlei kondschap te zullen houden, geenerlei zamenkomst « te zullen bijwonen, en in geenerlei verbindtenis te zullen deel nemen, het zij van binnen, hetzij van buiten, welke met de openbare « rust strijdig is; en, bijaldien ik, ofte in mijn bisdom, ofte ergens elders, vernemen mogt, dat er iets ten nadeele van den staat ge-

« smeed werd, zal ik zulks aan het gouvernement bekend maken.»

In het formulier van dezen eed was eene kleine verandering naar omstandigheden noodig. Moest de Paus die verandering maken? Dit staat nergens geschreven; nogtans doet hij het, en hoezeer in den Franschen eed van de *Constitutie* gesproken wordt, vindt hij goed, in zijn voorschrift van den eed, niets van onze grondwet te melden. Verder zegt de Paus bij de Bulle, dat hij *bewilligt*, dat die eed door de aarts-bisschoppen en bisschoppen afgelegd worde, even als of dit bij het Concordaat niet bepaald was, als of de *verpligting* tot het afleggen van denzelven krachtens het Concordaat niet bestond, en als of dit dus eene eigenwillige beschikking van zijne zijde is. Hier zal men dus een *formullier* en eene *uitdrukking* hebben, welke volgens koninklijk besluit niet goedgekeurd zijn. De Paus heeft geene eigenwillige voorschriften van eed aan onderdanen van het koningrijk der Nederlanden te geven.

Art. 7. De kerkelijken van den tweeden rang zullen denzelfden eed afleggen in handen der burgerlijke magten, welke het gouvernement daartoe bestemmen zal.

Hiervan zegt de Paus mede, dat hij *bewilligt*, dat die eed afgelegd worde. Dus weder eene *uitdrukking* die niet zal goedgekeurd zijn.

Art. 8. Het navolgend formuliergebed zal, in alle de Katholijke kerken van Frankrijk, na het eindigen van den dienst worden uitgesproken:

« *Domine, salvam fac Rempublicam!*

« *Domine, salvos fac Consules!*»

Dit, zegt de Paus in de Bulle, zal aldus veranderd worden:

« *Domine salvum fac regem nostrum Guilielmum.*»

Hier valt dezelfde aanmerking als bij artikel 6, en daarbij nog deze, dat nergens het regt van den Paus geschreven staat, om het gebed voor het *Rijk* af te schaffen, en alleen dat voor den Vorst te laten blijven. Ook dit formulier zal derhalve niet goedgekeurd zijn.

Onmiddelijk na de formulieren der gebeden, is in de Bulle eene bepaling gemaakt, waarvan in het Concordaat geen woord gerept is, deze namelijk:

« De Bisschoppen zullen de vrije benoeming en keus van hunne Vicarissen-Generaal hebben.»

Om het gewigt van dit pausselijk bijvoegsel op het concordaat te gevoelen, moet men weten, dat het Fransche gouvernement, niet de Paus, het volgende omtrent de Vicarissen-Generaal had vastgesteld:

« Ieder Bisschop zal twee, en ieder Aartsbisschop drie algemeene Vi-
« carissen mogen benoemen: zij zullen dezelve kiezen onder de priesters,
« die de vereischte hoedanigheden hebben om bisschoppen te zijn.» En die vereischte hoedanigheden waren aldus bepaald: « Niemand zal tot bis-
« schop benoemd kunnen worden, dan die den ouderdom van dertig ja-
« ren bereikt heeft, en een geboren Franschman is. — Voor de expeditie
« van het besluit der benoeming, zullen zij, welken men heeft voorge-
« dragen, gehouden zijn een getuigschrift van goed gedrag en zeden in te
« leveren, gegeven door den Bisschop, binnen wiens stift zij de functien
« van de kerkelijke dienst hebben uitgeoefend; en zij zullen omtrent hun-
« ne leer ondervraagd worden door een bisschop en twee priesters, door
« *den eersten Consul daartoe gecommitteerd*, en welke den uitslag van
« het gedane onderzoek zullen inleveren bij het lid van den staatsraad,
« met alle zaken, de eerediensten betreffende, belast.»

Dit zal nu anders zijn, zegt de Paus in zijne Bulle: de Bisschoppen zullen tot Vicarissen-Generaal kunnen benoemen wie zij willen. Hij wil dus het gouvernement hier alle inzage benemen. Zoo mag men, naar 's lands wetten, het gouvernement niet van gezag berooven. Dus lijdt het, naar ons inzien, geen twijfel of deze clause van de Bulle is almede afgekeurd.

Art. 9. De bisschoppen zullen eene nieuwe omschrijving van de parochiën hunner stiften maken, welke echter niet van kracht zal zijn, dan na de bekomene goedkeuning van het gouvernement.

Op dit artikel heeft de Paus in de Bulle geen bijvoegsel gemaakt; maar hij heeft vergeten te zeggen, dat de omschrijving der pastorien door het gouvernement moet goedgekeurd worden.

Art. 10. De bisschoppen zullen de pastoors benoemen. Hunne keus zal niet mogen vallen dan op personen, die aangenaam zijn bij het gouvernement.

De pastoors zullen aangenaam moeten zijn bij het gouvernement. — Men weet, dat de mensch zich op tweeërlei wijze aangenaam maakt: door zijn uiterlijk, en door zijnen geest. Hoe zouden nu de pastoors moeten wezen, om bij het gouvernement aangenaam te zijn? Zal iemand hier aan uiterlijke hoedanigheden denken, b. v., dat zij stevige of ronde knapen, of met eene forsche stem begaafd zouden moeten wezen, of iets dergelijks? Zeker niet. Het uiterlijke moet het gouvernement in onderwijzers en zielenzorgers der gemeenten wel geheel onverschillig zijn. Dus door hunnen *geest* moeten de pastoors het gouvernement aangenaam wewezen. Het gouvernement zal kundige, deugdzame, zachtmoedige, verdraagzame pastoors wenschen; pastoors, die geschikt zijn om hunne onderhoorigen tot goede Christenen, en daardoor van zelve tot goede burgers van den staat op te leiden. Alles moet inderdaad het gouvernement gelegen zijn aan den geest, die de pastoors bezielt. Zijn het onkundige, onverdraagzame, heerschzuchtige, wederspannige menschen, hoe veel onheil kunnen zij niet stichten, en hoe moeijelijk kunnen zij het der regering niet maken! Wij behoeven geene voorbeelden uit de oudere en nieuwere geschiedenis op te halen om dit aan te toonen. Nogtans heeft de Paus in zijne bulle het zoo gemaakt, als of het der regering in geenen deele aanging van welken geest de pastoors zijn, en als of het tweede lid des 10. artikels van het Concordaat niet bestond, of slechts op uiterlijke hoedanigheden moest toegepast worden. Wij zullen dit bij het volgende artikel zien.

Art. 11. De bisschoppen zullen een kapittel kunnen hebben in hunne cathedrale of hoofdkerk, alsmede een kweekschool voor hun stift, zonder dat het gouvernement zich verpligt, dezelven te begiftigen.

In de overeenkomst van 18 Junij l. l. is daarbij nog kortaf dit bepaald: « Elk Bisdom zal zijn kapittel en zijn Seminarie hebben.»

Eene eerste opmerking is hier, dat de Paus, in zijne Bulle, waar het van de kapittels zake is, zich uitdrukt als of het 11. artikel van het Concordaat van 1801 er niet was; wat meer is, aan het gouvernement *verpligtingen* oplegt, tegen den inhoud van dit artikel aan. Het artikel zegt, dat het gouvernement *zich niet verpligt*, om de kapittels en kweekscholen te begiftigen. De Paus daarentegen zegt in zijne Bulle: « aan elk kapittel *zal* « een behoorlijk en vast inkomen verzekerd worden.» Dit is zeker weder eene uitdrukking, welke niet goedgekeurd is: het Concordaat zelve toont hare onwettigheid aan. Voor de seminarien spreekt de Paus eenigzins anders: — « Hetgeen tot het oprigten of onderhoud der seminarien zal
« noodig wezen,» zegt hij, « zal goedgunstig verleend worden door Z.
« M. den Koning, welke door zijnen buitengewonen gezant bij ons hof,
« betuigd heeft, als een edelmoedig Vorst, behoorlijk te willen voorzien
« in alles, wat tot het geestelijk onderwijs vereischt wordt, en dat op
« zoodanige wijze als ons aangenaam zal wezen.» Maar terwijl de Paus hier *goedgunstigheid* aanneemt, ontzegt hij aan het gouvernement alle kennisneming van de jonge lieden, die op de bedoelde scholen tot pastoors zullen gevormd worden.

« De Bisschoppen » zegt de Paus in de Bulle « zullen, in de Semina-
« rien, al die leerstoelen oprigten, welke zij tot een volledig onderrigt
« der geestelijken noodig zullen oordeelen. Het onderwijs der leer en
« tucht, benevens de opvoeding en het bestuur der seminarien blijft aan
« het gezag der respective Bisschoppen, volgens de kanonieke voorschrif-
« ten, onderworpen, derwijze, dat aan de Bisschoppen, zoo wel het op-
« nemen van geestelijken in de seminarien, en hunne verwijdering uit
« dezelve, als de keus der regenten en hoogleeraren, benevens hunne
« ontzetting, vrij blijft, zoo dikwerf zij een of ander noodig of nuttig
« zullen oordeelen.» In de allocutie, welke de Paus aan den Courantier van Luik medegedeeld heeft, zegt hij wijders nog: « De jonge lieden,
« die zich aan den priesterstand toewijden, zullen voortaan door geener-
« lei wet gehouden zijn, om de lessen van het *Collegium Philosophicum*
« bij te wonen, en alleen op die wijze onderwezen worden als de bis-
« schoppen zullen goedvinden voor te schrijven.» Uit den hiervoor aangehaalden brief van den minister van binnenlandsche zaken, weet men stellig, dat deze bepaling van den Paus niet goedgekeurd is. Hoe kon het ook anders? Art. 226 van onze grondwet zegt immers duidelijk: « Het
« openbaar onderwijs is een aanhoudend voorwerp van de zorg der re-
« gering.»

Dit artikel van de grondwet kan de Paus niet krachteloos maken, en de naleving van hetzelve is eene heilige verpligting voor het gouvernement. Daarenboven zondigt de beschikking van den Paus tegen artikel 10 van het Concordaat, hetwelk bepaalt, dat de personen, die tot pastoors benoemd worden, aangenaam zullen moeten zijn bij het gouvernement. Indien het gouvernement geen kennis mogt nemen van de kweekelingen op de seminarien, indien het geene bekwaamheid en geschiktheid in hen mogt vorderen, zou het tot geene benoeming van pastoor uit die kweekelingen immer zijne toestemming kunnen geven. Dit is duidelijk na hetgeen hierboven opgemerkt is van de wijze, waarop de pastoors aangenaam bij het gouvernement moeten zijn. Wij willen er thans niets meer van zeggen, en alleen nog dit doen opmerken, dat wel niets aanstootelijker kan zijn, dan dat de Paus tegen het gouvernement zegt: Al wat tot het oprigten en onderhoud der seminarien noodig is, zult gij goedgunstig bekostigen; maar van het bepalen der hoedanigheden van de jonge lieden, die daar ontvangen worden, zult gij u onthouden; dit gaat uitsluitend de bisschoppen aan; die zullen oppermagtig beslissen wie en hoe die jonge lieden zullen moeten zijn.

De slotsom van het opgemerkte is, dat er in de Bulle van den Paus veel voorkomt, hetwelk voor strijdig met 's lands wetten te houden is. In het algemeen ligt in dezelve eene strekking om eene heerschappij der geestelijkheid te vestigen, welke in een welgeordend rijk niet kan toegelaten worden, en waarvan alle roomsch katholijken onder ons, die hun vaderland en hunne eigene redelijke vrijheid beminnen, zeker den sterksten afkeer hebben.

Wijs is dus de voorzorg, door den Koning, bij het vergunnen der afkondiging van de Bulle genomen.

Of het echter niet nog beter ware geweest, de geheele afkondiging te verbieden, zoo lang dezelve bepalingen bevatten, wat met 's lands wetten niet bestaat? Of zulks niet voor de rust der geloofsgenooten bevorderlijk zoude zijn geweest? Of niet de nu; hoezeer dan [illegible] ter *toegestane*, afkondiging groote onzekerheid bij velen moest doen ontstaan omtrent vele punten? Of men, eindelijk, wel geacht kan worden, veel gevorderd te zijn door eene *overeenkomst*, omtrent welker zin en strekking beide partijen, als dadelijk blijken *niet overeen te komen*? — Deze zijn vragen, welker beantwoording wij aan anderen overlaten.

LEVENDIG BEGRAVEN.

De proef van het levendig begraven, maar ook van het gezond weder te voorschijn komen, is onlangs te *Neu Strelitz* genomen. De commercie-raad VAN HESSE, uit *Berlijn*, heeft namelijk een toestel verzonnen, waardoor het eenen begravenen schijndoode mogelijk en gemakkelijk wordt, versche lucht in te ademen, en een hoorbaar teeken van zijn wederontwaken aan de bovenwereld te geven. Den 10. October liet de heer VAN HESSE zich te *Neu Strelitz*, in eene met zulk een toestel voorziene kist, begraven. De kist werd ongeveer twee voet hoog met aarde bedekt. In dezen toestand bragt hij twee volle uren door en stond echter gezond en wel weder op, alleen, naar het voorkwam, wat verhit. De kist had twee eenigzins gebogene blikken roeren, en tot meerdere zekerheid nog twee met glas bedekte houten roeren, waarvan het eene met eene schel voorzien was, waardoor de heer VAN HESSE zich van tijd tot tijd in rapport met de talrijke toeschouwers stelde, en tevens den stand van den thermometer waarnam, die zich langzamerhand van 12° Reaumur der buiten lucht, tot 19° Reaumur in de kist verhief.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 28. October 903 werd tot 118den Paus verkoren LEO V.

Den 28. dito 1520 stierf groote PIER, beroemd Vriesch zeeheld.

Den 28. dito 1590 overleed de beroemde Nederlandsche dichter DIRK VOLKERTZ COORNHERT, in den ouderdom van 58 jaren.

Den 29. dito 1807 werd *Stettin* door de Franschen ingenomen.

Den 29. dito 1813 werd er bij *Hanau* tusschen de Franschen en bondgenooten moorddadig gevochten, en die stad eindelijk door de laatsten, stormenderhand, ingenomen.

Den 30. dito 1467 bemagtigde KAREL I. *St. Truijen.*

Den 30. dito 1690 overleed op zijn kasteel *Oud Teilingen* de vermaarde staatsman en gezant HIERONIMUS VAN BEVERNINCK, in den ouderdom van 76 jaren. Hij had zich sedert het jaar 1679 van alle staatsbewind ontslagen en een stil leven verkozen. De geschiedenis roemt hem als een man, schrander, arbeidzaam, vaardig en vlug van oordeel: doch WICQUEFORT merkt zekere oneenparigheid in zijn gedrag als een gebrek aan. Hij ligt te *Gouda* in eene marmeren kapel begraven.

CORRESPONDENTIE.

Ter wegneming der vooronderstelling, dat, bij de opgave der *Geschiedkundige Herinneringen* nu en dan merkwaardige gebeurtenissen over het hoofd zijn gezien, welke men zeker voorondersteld had vermeld te zullen vinden, zij bij dezen aangemerkt: dat gezegde Herinneringen niet slechts gedurende dit jaar, maar bij voortduring zullen geplaatst worden, en de inzender derhalve voor volgende jaren artikelen moet overhouden, waaronder dan ook die begrepen zijn, welke men tot hiertoe onvermeld gevonden heeft.

De Redactie.

ARNHEM, den 30. October.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 29. Oct. 0 El 8 Palm 0 Duim, gewassen 0 D. gevallen 5 D.
Den 30 dito 0 El 8 Palm 0 Duim, gewassen 0 D. gevallen 6 D.

Op den 24. October 1827 is op den Huize LUSTHOF, te Voorsterd, overleden, de Hoog Edel Gestrenge Heer *HENDRIK STEVEN VAN MEURS*, gepensioneerd Kolonel.

B E K E N D M A K I N G.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ZUTPHEN* zullen op Maandag den 19. November 1827 en volgende dagen, des voormiddags om 10 uren, in de Kaserne *den Yzendoorn*, op de Nieuwstad, ter zelfde Stede, in het openbaar doen verkoopen, na te melden KASERNE-FOURNITUREN, als:

312 Twee Mans Matrassen en 312 dito Hoofdpeuluwen.
16 Een Mans Matrassen en 16 dito Hoofdpeuluwen, allen gevuld met Paardenhaar en Wol.
600 Wollen Dekens.
225 Twee Mans Stroozakken.
600 Bedlakens.
300 Twee Mans Kribben.
17 Een Mans dito.
Eenige pakken Oud Linnen.
Eenige Balen goed Paardenhaar.
24 Kagchels en eenige Perceelen Afbraak.

Zijnde alle deze Goederen op Vrijdag en Zaturdag, den 16. en 17. dierzelfde maand, door een ieder te bezien; terwijl informatien te bekomen zijn bij den Stads Kaserneermeester *M. DIESEL*.

Zutphen, den 27. October 1827.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd,
P. J. SWAVING.
Ter Ordonnantie van dezelve,
H. F. LULOFS.

---

† † † Het PLAATSELYK BESTUUR van *BARNEVELD*, Provincie *Gelderland*, noodigt de zoodanigen uit, welke als HEEL- en VROEDMEESTER, tevens de Geneeskunde ten Platten Lande exercerende, tegens genot van een jaarlijksch tractement van *f* 200, zoude verlangen zich in deze aanzienlijke, en met circa 5000 zielen bevolkte Gemeente, te etabliseren, ten einde voor den 20. November aanstaande, met vrachtvrije brieven, aan het hoofd van het Plaatselijk Bestuur de bewijzen hunner admissie en kunde in te zenden.

Barneveld, den 15. October 1827.

Het Plaatselijk Bestuur voorn.
J. B. METTENBRINCK.
Ter ordonnantie van dezelve,
De Secretaris [illegible]

[illegible]

§ § § DE ONTVANGER der DOMEINEN te *HARDERWYK* is voornemens, als daartoe geautoriseerd, op den 7. November aanstaande, des morgens ten elf ure, op het Gemeentehuis te *Apeldoorn*, aan de minstbiedenden aan te besteden: het doen van eenige REPARATIEN en VERNIEUWINGEN aan de Dominiale Gebouwen onder *Apeldoorn*; als:

Perceel No. 1.
Het Nieuwe Logement en de 14 Nommerhuizen op *'t Loo*.
Perceel No. 2.
Het Uddelermeer of Koningsstallinge aldaar, en het Aardhuis.
Perceel No. 3.
De Bouwhoeve *Asselt*.

De Aanwijzing zal geschieden door den Heer Architekt van *Lunteren*, van Perceel No. 1 op Maandag den 5. November, des morgens ten tien ure, in *het Nieuwe Logement*, en van Perceel No. 2 en 3 den 6. November ten tien ure op het *Uddelermeer*.

Bestek en Conditien zullen ter lezing liggen ten huize alwaar de aanbesteding zal plaats hebben, en ten Kantore van den Ontvanger.

De Ontvanger voornoemd,
VAN BROECKHUISEN.

---

§ § § DE ONTVANGER van de DOMEINEN te *Tiel*, zal op Vrijdag den 9. November 1827, des voormiddags ten tien ure, ten huize van de Weduwe *A. KWINT*, in de Herberg *de Roskam*, te *Ochten*, publiek en aan de minstaannemenden aanbesteden:

Het REPAREEREN en OPMAKEN *van een Vak* BANDYK, *aan de Hoofdpost of Battery te* Ochten, *in het Ambt* van Neder-Betuwe, *of wel het* LEGGEN *van eenen* NIEUWEN DYK *over den tegenwoordigen Zandweg, gaande binnen door voormelde Hoofdpost of Battery;*

Zoo als drie dagen vóór de Besteding, aan de gegadigden nader zal worden bekend gemaakt, als wanneer de Bestekken zullen ter lezing liggen, zoo ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen voornoemd, als bij de Weduwe *A. KWINT*, te *Ochten*, terwijl wijders twee dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco geschieden zal.

---

† † † HOOFDBESTUURDERS der Onderlinge Maatschappij, onder de Zinspreuk: *Tot Heil der Vrouwen:* brengen door deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat tot tweede Correspondent te *Arnhem* is aangesteld en benoemd de Heer *A. J. N. GODEFROY*, Notaris, en te *Nijmegen* de Heer *J. J. VAN VLOTEN*, Controleur der Posterijen aldaar.

Leeuwarden, den 20. October 1827.

J. EEKMA, *President.*
H. R. HUYSER, *Adjt. Secret. Boekh.*

PUBLIEKE VERKOOPING.

De ONTVANGER der IN- en UITGAANDE REGTEN en ACCYNSEN te *ZUTPHEN*, zal, ten gevolge bekomene autorisatie, op den 15. November 1827, aan de meestbiedenden verkoopen: de navolgende GOEDEREN, bestaande in: KATOENEN BORSTROKKEN, KOUSEN, SLAAPMUTSEN en GARENS, BOMBAZYN, gedrukt LINNEN, BEDDENTYK, CHELASSEN, VRIESBONT, LAKENS, PEY, CHASSINETTEN, KATOENEN BAAI, BROEKSTREEP, SIAMOISEN, WOLDOEK, CALLICO, BONTJES, NANKING, WITTE BAAI, KATOENEN DOEKEN, half en heel ZIJDEN DOEKJES, FLUWEELEN BAND, LOODBAND en TAF LINT; alle welke Goederen twee dagen te voren, zoo als dezelve verkocht zullen worden, ten huize van den Heer *PANNEKOEK*, op het *Oude Wand*, te *Zutphen*, voor een elk te bezigtigen zullen zijn; geschiedende gemelde verkoop om Contant Geld.

---

† † † Mr. *H. B. VAN DAALEN* en *D. BEEK*, Notarissen te *Wageningen*, maken aan de belanghebbenden bekend, dat de GOEDEREN, staande en gelegen in en onder de Gemeente *Wageningen*, toebehoorende aan de Kinderen van wijlen den Heer *B. VAN ZADELHOFF* en Jufvrouw *G. PANNEKOEK*, in leven echtelieden, breeder in deze Couranten van den 2. en 16. en in de Haarlemsche van den 13. dezer maand omschreven, welke op den 20. dezer maand in het *Gelderlandsch Welvaren*, te *Wageningen*, zijn geveild, staan als volgt:

1. Een HUIS met annexe GRUTMOLEN, staande aan de *Hoogstraat*, aan de groote passage van *Arnhem* op *Utrecht*; met de hoogen gebragt op *f* 1800—00.
2. Eene HOFSTEDE, de *Muggenberg* genaamd, met de hoogen gebragt op *f* 2300—00.
3. Een HUIS, waarin 2 WONINGEN, de *Vette Hen* genaamd, met annexe SCHUUR en daarbij gelegen LAND; met de hoogen gebragt op *f* 750—00.
4. Eene TABAKSSCHUUR, groot 9 Gebindt, met de hoogen gebragt op *f* 400—00.
5. Een stuk best BOUW- of TABAKSLAND, met de hoogen gebragt op *f* 661—00.
   No. 4 en 5 in massa, met de hoogen gebragt op *f* [illegible].
6. Een stuk best BOUW- of TABAKSLAND, met de hoogen gebragt op *f* 280—00.
7. Een kamp BOUWLAND; met de hoogen gebragt op *f* 1000—00.
8. Een vierde gedeelte in een UITERWAARD, genaamd de *Kleijkamp*; met de hoogen gebragt op *f* 1576—00.
9. 3 ZITPLAATSEN in de Hervormde Kerk, Nis. 234, 235 en 264; te zamen gebragt op *f* 72—00.

Zullende de toeslag plaats hebben ten huize voorschreven, op Zaturdag den 3. November 1827, des avonds ten 6 ure, terwijl de bewijzen van eigendom en Veil-Conditien ten Kantore van eerstgenoemden Notaris ter lezing liggen.

HOUT-VERKOOPING.

[illegible] 8. November 1827, des voormiddags ten [illegible] *[illegible]waard*, op Dag verkoopen: [illegible] dito BEUKENBOOMEN, [illegible] gemakkelijk, langs de rivier *de Linge*, te water [illegible].

Nadere informatien begeerende, vervoege [illegible] Brieven, ten Kantore van den Notaris *VAN* [illegible], te *Culenborg*.

*** Bij den Boekhandelaar *J. C. VAN KESTEREN*, te *Amsterdam*, zijn van de Pers gekomen en alom verzonden de navolgende nieuwe Werken:

I. FOSCARINI, of het Slagtoffer van de Venetiaansche Staats-Inquisitie, 3 deelen kompleet, met gegraveerde Titels en Vignetten . . . *f* 7 : 20.
II. Keur van Nuttige en Aangename Mengelingen, Jaargang 1827, kompleet . . . *f* 3 : 60.
   Welke Jaargang versierd is met het Portret van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning.
III. C. BOK, (Schrijver van VOORINGENOMENHEID en VOOROORDEEL,) de Hut aan de Grenzen, of de Grijskop, enz., 2 deelen kompleet, met gegraveerde Titels en Vignetten . . . *f* 6 : —.
IV. CLAUREN, Nieuwe Verhalen, 2 deelen kompleet, met gegraveerde Titels en Vignetten . . . *f* 6 : —.
V. BILDERBECK, (VON) *De Lijkbus in het Eenzame Dal*, tweede verbeterde uitgave, 4 deelen kompleet, met gegraveerde Titel en Vignet . . . *f* 4 : 80.
VI. GENLIS, (Mevr. DE) MEVROUW DE MAINTENON, *of Levensgeschiedenis van de geheime Gemalin van* LODEWYK XIV, een deel kompleet, met gegraveerden Titel en Vignet . . . *f* 3 : 20.
VII. JACOBS, (F.) *Nalatenschap van* ROSALIE VAN ALBAN, een deel kompleet, nieuwe uitgave . . . *f* 3 : 60.
VIII. Gedenkzuil, *voor Neerlands grootste Tooneel-kunstenaresse* WATTIER-ZIESENIS, *aan derzelver nagedachtenisse toegewijd*, *door* A. L. BARBAZ, een deeltje kompleet, met gegraveerden Titel en Vignet . . . *f* 1 : 05.
IX. *Tafereelen uit het Nonnenleven, zamengesteld uit de papieren der vernietigde Beijersche kloosters*, een deeltje kompleet, met gegraveerde Plaat, Titel en Vignet [illegible] *f* 1 : 80.
X. BLANQUI, Reis naar *Madrid*, gedaan in de maanden Augustus en September 1826. Behelzende een staatkundig en wijsgeerig overzigt van de Zeden en Gebruiken der Spanjaarden, enz.; een deel kompleet, met gegraveerden Titel en Vignet . . . *f* 1 : 80.
XI. Verhalen voor jonge Vrouwen, in Karakterschetsen voor den Beschaafden Stand, door C. M. D. E., een deel kompleet, met gegraveerden Titel en Vignet, niet vertaald . . . *f* 2 : 80.
XII. RIDDER RUDOLF VAN EBERSBERG, genaamd WEIHERS en IDA VAN BOYNEBURG, eene Riddergeschiedenis uit de dertiende Eeuw, een deel kompleet, met gegraveerden Titel en Vignet . . . *f* 1 : 80.

*** Bij de Gebroeders *THOMPSON*, Boekdrukkers en Verkoopers te *Rotterdam*, komt van de Pers, en is bij hunne Correspondenten te bekomen:

ROOMSCH KATHOLYK GEBEDENBOEK, in den Geest van *Jezus Godsdienst*, door I. J. NATTER, *Kommandeur van de Orde der Kruisheeren met de roode Ster, Raad van het Vorstelijk Aartsbisschoppelijk Consistorie en Hofprediker in de K. K. Karelskerk te Weenen*. Naar de ZESDE, verbeterde en vermeerderde Uitgave, door M. A. VAN STEENWYK, *R. K. Pastoor van Zoetermeer en Zegwaart.*

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.